

Afganistan: câteva tendințe perene, majore și în mod clar îngrijorătoare

Florin DIACONU

Facultatea de Științe Politice, Universitatea București
florin.diaconu@fspub.unibuc.ro

Abstract

The study is aiming to explore how a detailed and skilful use of various open sources can strongly enhance both individual and institutional capabilities in the area of accurately analyzing / evaluating / diagnosing, and predicting significant evolution in Afghanistan. Extensive and sound use of open sources is to be regarded as being a significant for both purely academic research in the fields of International Relations and Strategic Studies, and also in shaping solid, flexible and accurate policy-oriented texts. Another aim of this very study is to list and evaluate some already present trends in Afghanistan, trends which might significantly influence both local and regional geo-strategic realities after 2014.

Keywords: ISAF; NATO; ANSF; insurgență; OSINT; tendințe; explorarea și prognozarea evoluțiilor viitoare.

În Afganistan, printre *tendințele care amenință puternic stabilitatea națională și regională*, atacurile insurgenților asupra țintelor importante (*high-value targets*) de toate tipurile (aeroporturi, clădiri de comandă, facilități ale serviciilor de informații, lideri politici și militari, locali și străini) și situația generală îngrijorătoare a femeilor (în continuare serios discriminate; conform unor surse variate, fenomenul este în creștere) sunt atât importante *cât și perene*.

Când vorbim despre atacuri împotriva țintelor importante, putem enumera, de exemplu, relativ recentul atac sinucigaș cu mașină, ce a avut ca

țință cartierul general regional al serviciilor de informații din Jalalabad¹, sau faptul că în urmă cu câteva luni, un general american a fost ucis, iar unul german a fost rănit, în cadrul unui *insider attack* ce a avut loc în Kabul². Dacă vorbim despre modul în care societatea afgană folosește corespunzător vastul potențial reprezentat de femei (categorie ce reprezintă mai mult de 50% din resursele demografice ale țării), considerăm că până și niște date limitate, cum sunt cele oferite de un relativ recent raport al Pentagonului care tratează situația din Afganistan, sunt puternic ilustrative. Raportul despre care vorbim a fost publicat în a doua parte a lunii aprilie 2014 și acoperă o perioadă de 6 luni (din octombrie 2013 până la sfârșitul lui martie 2014). Tratatând într-un capitol întreg problema *femeilor din structura numită ANSF* (Afghan National Security Forces) – *Women in the ANSF*, în original, textul menționează în mod deschis faptul că „barierele în calea recrutării femeilor includ o lipsă a facilităților și programelor de asistență a femeilor, inclusiv o lipsă a programelor/centrelor destinate să aibă grijă de copii, a grupurilor sanitare și a dormitoarelor; o lipsă a unui parcurs adecvat al carierei pentru femei; o lipsă de instruire și pregătire care să ofere femeilor abilități egale cu ale colegilor bărbați, pentru îndeplinirea sarcinilor zilnice, în calitate de personal polițienesc; lipsa unei educații la toate nivelurile, care să răspundă schimbării tradiției și să permită accesul femeilor în rândul forțelor de poliție; și o lipsă de experiență care să ofere o înțelegere a necesității acceptării femeilor în rândul forțelor de poliție”³.

¹ Florin DIACONU, „News Alert No.4: Somalia and Eastern Afghanistan: Islamist militants attack intelligence facilities, using in both occasions suicide vehicle bombers”, pe pagina web www.morgenthaucenter.org, 31 august 2014, la adresa de Internet <http://morgenthaucenter.org/somalia-and-eastern-afghanistan-islamist-militants-attack-intelligence-facilities-using-in-both-occasions-suicide-vehicle-bombers/>

² Pentru acel episod vezi, de exemplu, Florin DIACONU, „Afganistan: ISAF pleacă, problemele rămân”, *Policy Paper no. 12 / August 2014*, pe pagina web a *Institutului Diplomatic Român*, la adresa de Internet <http://www.idr.ro/publicatii/Policy%20Paper%202012.pdf>, pp. 5-6 (citând Hamid SHALIZI, Jessica DONATI, „U.S. general dead, German general wounded in Afghan attack”, *Reuters*, 5 august 2014, la adresa de Internet <http://www.reuters.com/article/2014/08/05/us-afghanistan-attacks-idUSKBN0G51BQ20140805>)

³ U. S. Department of Defense (DoD), *Report on Progress Toward Security and Stability in Afghanistan. Report to Congress, In accordance with sections 1230 and 1231 of the National Defense Authorization Act (NDAA) for Fiscal Year 2008 (P.L. 110-181), as amended; to include reports in response to section 1221 of the NDAA for Fiscal Year 2012*

La sfârșitul lunii martie 2014, numărul total de femei din ANA (Armata Națională Afgană) era de 691, un procent *minuscule* și în mod clar *insignifiant* din totalul de 182.777 de oameni ai ANA. Situația era doar cu puțin mai bună în cadrul ANP (Poliția Națională Afgană), cu 1.743 femei dintr-o forță totală de 153.269 oameni. Procentajul femeilor este *foarte* scăzut nu doar în cadrul forțelor *active/operationale* ale ANA și PNA, dar și în rândul forțelor aflate în diverse stadii ale procesului de antrenament – 67 de femei dintr-un total de 17.446 în cazul ANA, și 50 de femei dintr-un total de 6.742 în cazul ANP⁴. În toată țara (un stat cu mai mult de 20 de milioane de locuitori), doar o singură femeie deținea la acel moment o poziție importantă de conducere în cadrul ANP, relativ recent numita (14 ianuarie 2014) Colonel Jamila Bayan, „prima femeie șef de poliție, la Districtul de Poliție nr.1 dintr-o zonă dens populată din Kabul”⁵. Într-un alt capitol intitulat *Femei în Afganistan (Women in Afghanistan*, în original), raportul Pentagonului din primăvara lui 2014 estimează că „per ansamblu, circumstanțele pentru femeile și fetele afgane s-au îmbunătățit din 2001”, dar precizează deschis și următorul aspect: „cu toate acestea, progresele rămân fragile, și organizațiile societății civile sunt îngrijorate că progresul va fi inversat. Multe femei afgane privesc cu scepticism un posibil proces de reconciliere cu talibanii și manifestă îngrijorare legitimă cu privire la semnificația pe care ar putea să o aibă discuțiile de pace pentru progresul înregistrat în ultimii 13 ani. Guvernul S.U.A. ia aceste griji în mod serios și recunoaște că promovarea securității pentru femeile și fetele afgane trebuie să rămână o prioritate. Femeile se confruntă cu discriminări și limitări sociale adânc înrădăcinate la adresa libertății lor. Violența împotriva femeilor este larg răspândită, dar insuficient raportată. Eforturile recente ale ISAF de a face ca autoritățile afgane să răspundă plângerilor formulate de femei au avut ca efect o creștere a raportării unor astfel de violențe”⁶. Și mai grav, *unele elemente semnificative ale situației generale a femeilor afgane*

(P.L. 112-81), the Senate Report (S. Rpt. 112-173), to accompany the NDAA for FY 2012 (P.L. 112-81), and sections 1212, 1223, and 1531(d) of the NDAA for Fiscal Year 2013 (P.L. 112-239), aprilie 2014, text .pdf, accesat la adresa de Internet http://www.defense.gov/pubs/April_1230_Report_Final.pdf, p. 66.

⁴ Pentru cifrele listate și comentate aici, vezi tabel, în *Ibidem*, p. 67.

⁵ *Ibidem*, p. 69.

⁶ *Ibidem*, p. 93.

se deteriorează cu rapiditate; de exemplu, „relatări despre violență împotriva femeilor în multe provincii din Afganistan au crescut în perioada raportării. Entitatea numită The Afghanistan Independent Human Rights Commission a raportat că numărul de cazuri de violență împotriva femeilor în 2013 a crescut cu 28% față de 2012”⁷.

De ce Afganistanul este un subiect foarte important

Concentrarea atenției asupra Afganistanului este un lucru normal la ora actuală, în principal pentru că Afganistanul⁸ este un element semnificativ (sau mai bine zis, *foarte* semnificativ) al setului complex și foarte dinamic de realități geo-strategice contemporane. Importanța Afganistanului ca subiect de discuție și de cercetare este rezultatul direct al mai multor motive care se potențează reciproc: *a. Afganistanul este în mod cert ceea ce Zbigniew Brzezinski numește „pivotal geostrategic”; b. în mod clar Afganistanul este o zonă unde statutul de preeminență globală a Statelor Unite este, la ora actuală, puternic contestat și serios testat; c. Afganistanul este în mod cert un element al arhitecturii geo-strategice globale, unde relevanța mondială și natura perenă a NATO este de asemenea puternic contestată și serios pusă la încercare; d. Afganistanul este o țară care, când și dacă va deveni stabilizată corespunzător, ar putea spori în mod semnificativ stabilitatea, securitatea și predictibilitatea strategică într-o zonă foarte vastă. Din contră, un Afganistan cărui îi lipsește stabilitatea și securitatea ar putea, aproape sigur, deteriora atât stabilitatea cât și securitatea unei zone foarte largi – din Iran până în China și de la regiunile sudice ale Federației Ruse până în India; e. Pentru țara noastră, România, evoluțiile prezente și viitoare ale Afganistanului sunt de asemenea foarte importante. În primul rând pentru că de-a lungul multor ani, România a trimis acolo un număr important de personal militar (mai mult, în câteva documente publice ale ISAF, se observă că România a avut în Afganistan, în destule ocazii, mai mulți soldați decât unele puteri*

⁷ *Ibidem*, p. 94.

⁸ Următoarea parte a textului a fost pregătită la sfârșitul lunii august-începutul lunii septembrie 2013, pentru a fi prezentată la o conferință internațională organizată de Academia Națională de Informații din România. Titlul lucrării era, la vremea aceea: Florin DIACONU, *OPEN SOURCES IN DIAGNOSING AND PREDICTING SIGNIFICANT EVOLUTIONS IN AFGHANISTAN*.

europene mai mari, *un aspect ce trebuie văzut ca fiind un semn foarte clar al puternicului angajament al țării noastre atât în raport cu NATO, cât și pentru parteneriatul strategic cu Statele Unite).*

Pentru a înțelege mai bine evoluțiile în curs de desfășurare din Afganistan și, împreună cu ele, câteva evoluții viitoare *posibile* (sau chiar *probabile*) din aceeași regiune, este importantă *folosirea în mod adecvat a surselor deschise, în special a celor de presă.* În multe ocazii, *sursele deschise oferă o panoramă foarte detaliată a realităților semnificative.* Mai mult decât atât, abordarea profesională a jurnalistului este, în multe ocazii, diferită de abordarea profesională a oficialului guvernamental. De aceea, *ar putea fi folositor să încercăm să înțelegem realități complexe prin mixarea unor imagini diferite ale aceleiași realități: atât rapoarte oficiale cât și rapoarte media* (în multe ocazii, mai puțin concentrate pe evoluții lente sau pe termen lung decât rapoartele oficiale, mai puțin concentrate pe conexiuni complexe ale diferitelor straturi ale realității dar, în același timp, mult mai puțin influențate de ceea ce numim în mod uzual *wishful thinking* sau de atitudini *birocratice*).

De asemenea, simt nevoia de a exprima aici o convingere *foarte* fermă (este adevărat, una care aparține unui individ ale cărui abilități profesionale, experiență profesională extensivă și locuri de muncă prezente sau trecute nu sunt direct legate de responsabilitățile instituționale ale serviciilor de informații; deci – cel puțin în teorie – aș putea să greșesc în următoarea evaluare): abilitatea de a influența semnificativ, *în timp real*, prin produse de intelligence, evoluțiile din Afganistan este în mod natural sever limitată. *Chiar și cu cele mai bune surse și produse de tip SIGINT, ELINT, HUMINT și OSINT pe care ni le putem imagina, o panoramă completă, obținută în timp real și ușor de utilizat a realităților în curs de desfășurare din Afganistan este, în multe ocazii, un rezultat pe care practic nu îl putem obține.* Și asta în principal pentru că obținerea, interpretarea și transformarea elementelor valoroase de informații brute în texte coerente, clare și care să fie *policy-oriented* este adesea o sarcină amplă, dificilă și, mai mult decât orice, una care consumă *foarte* mult timp. Dar același consum foarte mare de timp, caracteristic procesului de analiză a unei game vaste de elemente de informație variate este brusc acceptabil, cel puțin în linii mari, atunci când (sau dacă) ne preocupă nu minutul următor sau dimineața următoare, dar, să zicem, un viitor ceva mai îndepărtat. *De*

exemplu, una din temele asupra căreia putem reflecta este următoarea: cum va evolua Afganistanul după sfârșitul anului 2014, atunci când autoritățile din Kabul vor fi confruntate cu responsabilitatea completă pentru securitate oriunde în țară, în contextul unei prezențe militare occidentale mult scăzute? Acest text nu își propune să ofere un răspuns complet la o astfel de întrebare dificilă. Scopul nostru este mai puțin ambițios (dar mult mai realist, cred): de a explora, cu unele detalii, ceea ce unele surse deschise (în principal media) spun despre două fațete ale realității, ambele potențial importante în configurarea viitorului nu atât de îndepărtat despre care vorbeam anterior.

Scurte elemente introductive: despre metodă și subiecte

Pentru această prezentare am selectat în mod deliberat două subiecte distincte; fiecare dintre ele ne permite să *comensurăm* unele realități în curs de desfășurare și, de asemenea, să *facem predicții legate de* unele elemente *posibile* (sau *probabile*) din *viitorul* Afganistanului. Fiecare dintre aceste subiecte este clar prezent, în mai multe ocazii de-a lungul ultimilor ani, în *surse deschise* de toate felurile. Metoda pe care o folosesc este compusă din mai multe straturi sau mai mulți pași: în primul rând, citez părți *semnificative* din texte de presă publicate de-a lungul ultimilor ani, texte ce tratează subiectele pe care le-am selectat. Citatele consistente permit *oricăruia* dintre cititori să *verifice direct dacă concluziile pe care le-am tras la sfârșit sunt solide*. La sfârșitul fiecărui fragment de text voi plasa toate elementele majore care sunt într-adevăr importante pentru dezbateră noastră într-un *tabel compact*. *Oricare* dintre aceste tabele va comunica simultan cititorului câteva aspecte: *cât de sigură este sursa deschisă*; care sunt *principalele date și tendințe prezente în text*, importante pentru o mai bună înțelegere a subiectului despre care vorbim (cu detalii semnificative pentru fiecare idee sau dată majoră). La sfârșitul fiecărui capitol, vor fi listate unele concluzii, în câteva rânduri.

Primul subiect este *rolul femeilor în viața cotidiană din Afganistan*. Nu vorbesc aici despre o chestiune studiată cu unelte folosite în mod obișnuit în cadrul studiilor de gen, deoarece *nu sunt deloc* un specialist în acest domeniu (important și foarte la modă). Pur și simplu tratez aici un cadru conceptual, folosit în mod extensiv de domeniile *Studii Strategice* și *Relații Internaționale*: și anume abilitatea de a comensura *corespunzător*

modul în care evoluează *puterea națională* a unei anumite țări. Conform lui Hans J. Morgenthau, părintele fondator al Școlii Realiste în Relațiile Internaționale, *puterea națională* – în general definită ca fiind abilitatea unui actor de a influența puternic comportamentul altor actori de pe arena internațională – este bazată pe (sau generată de) câteva elemente constitutive. În arhicunoscuta sa lucrare, *Politics among nations: The struggle for power and peace (Politica între națiuni: Lupta pentru putere și lupta pentru pace*, în traducere), Morgenthau enumeră nouă astfel de elemente ale puterii naționale. Unul dintre ele este *populația* (dimensiunea demografică a puterii naționale). Altul este ceea ce Morgenthau numește *capacitate industrială* (sau, în termeni puțin mai largi sau mai generali, starea generală a economiei, atât la nivel național, cât și la nivel local). Conform aceluiași autor, un alt factor al puterii naționale este *calitatea guvernării* (însemnând, mai presus de toate, abilitatea autorităților de a identifica priorități, de a elabora și implementa politici, cu scopul de a obține rezultate semnificative și durabile). Femeile din Afganistan sunt – la fel ca în orice altă țară – *foarte* importante pentru *oricare* (precum și pentru *toate*) cele trei elemente ale puterii naționale: în primul rând reprezintă nu numai în Afganistan, dar oricând și oriunde, aproximativ 50% din totalul populației; în al doilea rând, *când și dacă* au oportunități reale, femeile pot spori puternic atât capabilitatea de producție a unei națiuni, cât și nivelul general al cererii economice, ca și al consumului public și privat; în al treilea rând, *modul în care autoritățile centrale, provinciale și locale afgane pot proiecta și implementa politici de egalitate a șanselor de toate tipurile indică , foarte clar și cu mare acuratețe, nivelul real de eficiență guvernamentală și administrativă; de asemenea, aceeași capacitate indică și cât de mult sunt autoritățile afgane capabile și dispuse(sau nu) să accepte și să sporească emanciparea completă a femeilor (emancipare pe care o privim aici ca fiind un element major al modernității, de natură să consolideze puterea națională).*

Un al doilea subiect pe care l-am ales pentru o prezentare mai detaliată este acela al *atacurilor insurgenților asupra aeroporturilor din Afganistan*. Într-un fel sau altul, vorbim despre o tactică deliberată, *care țintește simultan câteva obiective* (sau *câteva* rezultate ce trebuie îndeplinite cu mijloace limitate): să lovească efectivele adversarilor (atât ISAF cât și ANSF sunt, din punctul de vedere al diverselor tipuri de insurgenți afgani, inamicul); să testeze și – dacă este posibil – să lezeze grav (sau, în

cicumstanțe speciale, chiar să pună în primejdie) voința politică a oponenților; să aducă atingere imaginii publice a inamicilor; și, mai mult decât orice, prin folosirea pricepută a resurselor foarte limitate, să provoace cât mai multe pagube capabilităților și mobilității aeriene, atât aceea a forțelor ISAF cât și a celor ANSF.

Femeile din Afganistan: câteva evoluții, probleme și preocupări semnificative

Pentru o mai bună înțelegere a evoluțiilor pozitive, dar și a unor probleme și provocări cu adevărat majore (și în continuă creștere) în domeniul *emancipării femeilor în Afganistan*, am decis să folosesc un număr limitat de rapoarte media (din rațiuni de spațiu tipografic, doar cinci), unele dintre ele publicate acum câțiva ani. Prezint în continuare textele, în rezumat, fiecare dintre ele fiind acompaniat de un scurt *tabel analitic*:

Pe 6 ianuarie 2010, structura numită Public Affairs of the ISAF Joint Command a publicat un raport media intitulat „Afghan Business Women Find Help, Hope”⁹ (vezi o scurtă evaluare în *Tabelul 1*). Articolul menționează că „AWBF este o organizație non-profit, apolitică, aparținând sectorului privat, care asigură pregătire tehnică și asistență în afaceri femeilor afgane care dețin afaceri [...] «Federația poate fi o mână de ajutor întinsă femeii afgane care este implicată în afaceri» a spus Aziza Mohmmmand, proprietară de afacere și președinte al AWBF. «[AWBF] asigură o piață bună pentru produsele lor». Fondată în 2005 cu ajutor din partea USAID, AWBF are acum peste 30.000 de membri [...]”. Unele dintre datele citate de text, în continuare, pot susține atât evaluări optimiste, cât și pesimiste a situației din Afganistan (vezi tot *Tabelul 1*).

⁹ Pentru fragmente citate în acest paragraf vezi Mary HINSON, Master Sgt., ISAF Joint Command, Public Affairs, „Afghan Business Women Find Help, Hope”, 26 ianuarie 2010, la adresa de Internet <http://www.isaf.nato.int/article/isaf-releases/afghan-business-women-find-help-hope.html>

Tabelul 1: Elemente OSINT într-un raport media ISAF publicat pe 26 ianuarie 2010, și care tratează evoluțiile și rezultatele organizației intitulate Afghan Women's Business Federation (AWBF)

	<i>Puncte de luat în considerare</i>	<i>Detalii semnificative care ilustrează punctele listate</i>
1.	Cât de credibilă este sursa?	Considerăm că este foarte credibilă. Serviciu media al ISAF
2.	Ce spune textul?	a. Cu ajutor occidental semnificativ, un ONG afgan care grupează aproape 30.000 de femei de afaceri operează cu un oarecare succes; b. Au fost necesari cinci ani pentru construirea unui ONG cu 30.000 de membri (cifra în sine este impresionantă, dar să nu uităm că Afganistanul are mai mult de 20.000.000 de oameni); c. 25 de femei care își vând produsele în același loc, simultan, este un aspect ce trebuie catalogat ca fiind important (cel puțin în plan local)
3.	Tendințe descrise:	a. Implicarea directă și ajutorul occidental sunt în mod clar imperative în startul și evoluția inițiativelor ce privesc femeile din Afganistan; b. Tentative ale femeilor de afaceri din Afganistan de a atinge piețe străine pentru a-și vinde produsele
4.	Predicții directe:	Nici una. În orice caz, chiar și un autor direct conectat la un corp oficial înalt trebuie să recunoască, aproape direct, că inițiativele locale nu pot începe și nu se pot dezvolta în Afganistan fără un sprijin occidental semnificativ. Dar, <i>cel mai probabil</i> , acest ajutor va scădea după 2014

Pe 22 iulie 2013, *Spirit of America (SoA)* a publicat un articol care menționează unele rezultate pozitive în unele părți ale provinciei Kandahar.

Articolul, intitulat „SoA Supports Spin Boldak Women's NGO”¹⁰ (vezi o scurtă evaluare a textului în *Tabelul 2*), ne comunică faptul că „Spin Boldak este un district în provincia Kandahar unde în ultimul an s-au înregistrat progrese în ceea ce privește inițiativele femeilor. Acest lucru s-a întâmplat pentru că sătenii din Spin Boldak se bucură de un grad de securitate relativ mai înalt și susțin mai mult inițiativele femeilor”. De asemenea, articolul menționează că „femeile soldați, colaborând strâns cu ministrul structurii intitulate Kandahar Department of Women's Affairs, au ajutat la înființarea unei organizații-umbrelă pentru toate ONG-urile femeilor din district. [...] Un trib numit Achekzai a înființat primul ONG în cadrul organizației [...] Datorită succesului ONG-ului femeilor din Achekzai, femeile dintr-un alt trib, Noorzai, au fost încurajate să își formeze propriul ONG [...] în timpul Shurei specifice afganilor, femeile au discutat despre proiecte de dezvoltare economică, sistemul sanitar și educație. De exemplu, femeile au discutat un plan de a cumpăra o vacă și găini pentru centrul femeilor, au discutat despre medicină naturistă și plantele medicinale [...]”.

Tabelul 2: Elemente OSINT într-un articol publicat de *Spirit of America*, 22 iulie 2013, care tratează situația femeilor din unele districte ale provinciei Kandahar

	<i>Puncte de luat în considerare</i>	<i>Detalii semnificative care ilustrează punctele listate</i>
1.	Cât de credibilă este sursa?	Nu pot răspunde, pentru că îmi lipsesc cantități într-adevăr adecvate de informație despre <i>SoA</i>
2.	Ce spune textul?	Progresul limitat este posibil, chiar și într-o provincie cunoscută pentru că este foarte conservatoare și nesigură
3.	Tendințe descrise:	a. Structurile tribale se influențează una pe alta, de data aceasta în direcția îmbunătățirii

¹⁰ Jim MISENICK, Reporter de teren în Afganistan, „SoA Supports Spin Boldak Women's NGO”, în *Spirit of America*, 22 iulie 2013, la adresa de Internet <http://www.spiritofamerica.net/recent-blog-posts/1480-soa-supports-spin-boldak-women-s-ngo.html>

		statutului general al femeilor; b. Când sunt prezente în cadrul instituțiilor statului, femeile pot îmbunătăți șansele inițiativelor și activităților orientate către femei
4.	Predicții directe:	Nici una. În orice caz, ne putem imagina cu ușurință consecințele unui ajutor străin semnificativ slăbit, după sfârșitul anului 2014

Pe 4 august 2013, *Reuters* a publicat un articol intitulat „Uncertain future for Afghan businesswomen as West leaves”¹¹ (vezi o scurtă evaluare în *Tabelul 3*). Textul concentrează atenția asupra faptelor și gândurilor unei femei de afaceri afgane de succes, Liza Ghausi Nooristani, director executiv al Mutaharek Construction Company. „Statele Unite și aliații săi au pus promovarea drepturilor femeilor în centrul misiunii lor de 12 ani în Afganistan și Liza Ghausi Nooristani a profitat frumos în urma intervenției lor”, transmite *Reuters*. „Nooristani este una dintre puținele femei din Afganistanul conservator și dominat de bărbați care a înființat și conduce o companie relativ mare. Și a făcut-o în zona de război montană din est. A fost neînfricăată în fața pericolului și a amenințărilor cu moartea și compania ei construiește școli, drumuri și birouri guvernamentale, în mare parte plătite de un flux de fonduri de ajutorare care a urmat sosirii trupelor americane [...] A câștigat primul ei contract în 2007, acela de a construi o școală sătească în valoare de 10.000 de dolari [...] Dar acum Nooristani este confruntată cu perspectiva retragerii trupelor occidentale. Pentru femeile afgane în general, retragerea majorității trupelor străine până la sfârșitul anului ar putea însemna un pas înapoi al drepturilor pe care au reușit să și le asigure de-a lungul ultimului deceniu [...]”. Liza Nooristani *menționează clar – și dovedește, detaliat și cu numere – că ferestrele de oportunitate pentru femeile afgane devin din ce în ce mai înguste, chiar dacă influența politică și prezența militară occidentală sunt încă puternice în Afganistan.*

¹¹ Pentru fragmentele citate în acest paragraf vezi „Uncertain future for Afghan businesswomen as West leaves”, *Reuters*, 4 august 2013, și *English.Alarabiya.net*, august 2013, text accesat la adresa de Internet <http://english.alarabiya.net/en/perspective/features/2013/08/04/Uncertain-future-for-Afghan-businesswomen-as-West-leaves.html>

Tabelul 3: Elemente OSINT, într-un raport Reuters despre Liza Ghausi Nooristani, 4 august 2013

	<i>Puncte de luat în considerare</i>	<i>Detalii semnificative care ilustrează punctele listate</i>
1.	Cât de credibilă este sursa?	<i>Foarte credibilă.</i> Reuters este o agenție foarte serioasă, și Liza Ghausi Nooristani este bine cunoscută (și foarte prezentă în media internațională)
2.	Ce spune textul?	a. La nivel guvernamental, după mai mult de 10 ani de construcție continuă a statului, modernizare și influență occidentală masivă, în Afganistan încă există credința sinceră că „femeile sunt bune doar pentru spălatul hainelor acasă”; b. Când prezența occidentală directă ia sfârșit, șansele pentru femei pur și simplu colapsează; c. Atitudini conservatoare dure, potențate de corupție și lipsă de eficiență a autorităților, la nivel central sau local
3.	Tendențe descrise:	a. Nivelul general al șanselor economice și sociale pentru femei în Afganistan scade deja; b. Succesul femeilor afgane în afaceri generează <i>în mod continuu</i> multe critici, și chiar amenințări cu moartea și atacuri teroriste
4.	Predicții directe:	Nici una. În orice caz, cu șanse semnificativ reduse pentru femei în economie, un procentaj important al producției și consumului în Afganistan <i>va fi</i> afectat în mod negativ

Pe 13 august 2013, *Reuters* a publicat un articol despre răpirea unei femei parlamentar în Afganistan. Articolul menționează, încă din titlu, că „atacuri vizând ținte de profil înalt împotriva femeilor în Afganistan subminează campania pentru drepturi”¹² (vezi scurtă evaluare în *Tabelul 4*).

¹² Pentru fragmente citate în acest paragraf vezi Jessica Donati și Mustafa Andalib „High profile attacks on women in Afghanistan undermine rights campaign”, *Reuters*, 13 august 2013, la adresa de Internet <http://www.reuters.com/article/2013/08/13/us-afghanistan-women-idUSBRE97C08220130813>.

Să vedem ce s-a întâmplat, cu mai multe detalii: „Luptători talibani au răpit o parlamentară care călătorea împreună cu copiii săi prin provincia Ghazni din centrul Afganistanului, a spus un comandant local de poliție [...] ultimul dintr-un șir de atacuri violente de profil înalt asupra femeilor [...] Kakar, o membră a Camerei inferioare, a fost a doua femeie membră a parlamentului care a fost atacată în Ghazni în mai puțin de o săptămână”. Într-o astfel de situație, raportează *Reuters*, „supraviețuitoarele atacurilor spun adesea că singura lor șansă este să părăsească Afganistanul, în continuare unul dintre cele mai rele locuri din lume în care poți să te naști femeie. «Trebuie să plec în afara țării pentru tratamentul și securitatea mea», a spus Muzhgan Masoomi, o fostă angajată a guvernului care a fost înjunghiată de 14 ori anul trecut [...] Răpirea Kakarei vine după ce săptămâna trecută a fost împușcată senatoarea Rooh Gul, a spus poliția [...] Luna trecută, polițista cu cel mai înalt grad din sudul provinciei Helmand, Locotenent Islam Bibi, a fost împușcată mortal în timp ce mergea la muncă în capitala provincială Lashkar Gah. Bibi, considerată a fi o stea în ascensiune a Poliției Naționale Afgane, spusese că a primit amenințări cu moartea chiar din cadrul propriei familii. În timp ce talibanii au ținut adesea femei din rândul oficialităților guvernamentale cu rang înalt, omorurile de onoare practicate de rude – bărbați conservatori – rămân la ordinea zilei [...] Au fost exprimate și îngrijorări legate de o creștere a edictelor de tip taliban în unele regiuni practic necontrolate de guvern. În iunie, clerici dintr-o regiune a provinciei Baghlan, la nord de Kabul, au interzis femeilor să plece de acasă fără un însoțitor bărbat și au închis saloanele de înfrumusețare”, mai menționează articolul.

Tabelul 4: Elemente OSINT într-un raport *Reuters* despre o oficialitate afgană de sex feminin răpită, 13 august 2013

	<i>Puncte de luat în considerare</i>	<i>Detalii semnificative care ilustrează punctele listate</i>
1.	Cât de credibilă este sursa?	<i>Foarte credibilă.</i> Reuters este o agenție foarte serioasă; mai mulți nativi afgani au fost implicați în redactarea textului; oficialitățile femei listate sunt binecunoscute, iar numărul lor indică faptul că vorbim

		despre o tendință în creștere
2.	Ce spune textul?	a. Oficialități afgane femei răpite, atacate, înjunghiate sau chiar omorâte în mai multe provincii (unele dintre ele aproape sigure acum câțiva ani)
3.	Tendințe descrise:	a. Număr în creștere a incidentelor violente ce au ca țintă oficialități (numite sau alese) afgane femei; b. Teroarea în creștere convinge din ce în ce mai mulți afgani de faptul că trebuie să părăsească țara; c. Edictele de tip taliban nu mai sunt oprite de guvernul central, relativ puțin eficient
4.	Predicții directe:	Nici una. În orice caz, simplul gând că tendințele listate mai sus ar putea continua și că ar putea deveni realități din ce în ce mai presante poate genera în mod natural <i>multă</i> îngrijorare

Pe 19 august 2013, o arhicunoscută activistă socială și politică din Afganistan a publicat un text care menționează direct faptul că soarta generală a femeilor din țară ar putea deveni rapid la fel de dificilă ca și în era regimului taliban. Textul este intitulat *Karzai: a legacy of failure on Afghan women's rights?*¹³ (vezi o scurtă evaluare în *Tabelul 5*). Autoarea este dr. Massouda Jalal, o foarte cunoscută activistă politică, fost Ministru pentru Problemele Femeilor în Afganistan, ca și Președinte fondator al Jalal Foundation, un ONG care reunește 50 de consilii și organizații ale femeilor pentru a promova progresul femeilor prin efort de lobby și advocacy, livrare de servicii, elaborarea de capacități și proiecte foarte inovatoare. Jalal a menționat: „Din moment ce este de așteptat ca mai mulți fundamentalisti să câștige locuri în alegerile viitoare, viitorul probabil va fi iarăși martorul folosirii religiei ca un instrument al opresiunii extreme pe bază de sex în Afganistan”. A continuat, spunând că „pe măsură ce se apropie momentul

¹³ Pentru elemente citate de-a lungul acestui paragraf, vezi Dr. Massouda JALAL, *Karzai: a legacy of failure on Afghan women's rights?*, la adresa de Internet <http://www.opendemocracy.net/5050/massouda-jalal/karzai-legacy-of-failure-on-afghan-womens-rights>

plecării forțelor internaționale de securitate, fiecare zi transformă fiecare strop de speranță în disperare pentru susținătorii drepturilor femeilor afgane [...] Ideea esențială a agendei femeilor este că drepturile femeilor nu ar trebui să fie niciodată subiect de negociere înainte, în timpul și după procesul de pace. Mai important, femeile din Afganistan au așteptat un angajament puternic în sensul protecției lor în fața violenței, susținere a statului pentru victime și familiile lor și urmărirea în justiție a tuturor celor care practică violență împotriva femeilor”. De asemenea, Jalal menționează că „din nefericire, femeile au fost marginalizate în cadrul luării deciziei pentru procesul de pace iar cererile lor au fost ignorate de liderii naționali. Cu excepția unei declarații generale conform căreia drepturile femeilor nu vor fi sacrificate în numele păcii, nimic concret nu a fost întreprins ca pază împotriva revenirii femeilor la statutul erei de dinainte de 2001. Președintele Hamid Karzai a rămas surd la cererile activiștilor drepturilor femeilor, susținând că a avut de suportat destulă rușine în scopul apărării drepturilor femeilor, și că nu va mai face nimic în această privință. Acum dansează pe muzica fundamentalistilor, bea din cupele unor oameni cunoscuți ca măcelari ai drepturilor femeilor și îi numește în poziții de unde ar putea dărâma fundațiile drepturilor femeilor, care au fost construite cu multă trudă acum 12 ani. Acum, el a ridicat practica de «baad» la nivel de politică națională și elaborare de legi – vânzând fiicele națiunii sale pentru a domoli fundamentalistii pe care el îi adusese în administrația sa”. Dar cea mai tulburătoare parte a declarațiilor Jalalei este următoarea: „lista evoluțiilor îngrijorătoare care denotă supunerea guvernului în fața dictatelor fundamentaliste este în creștere: 1. Președintele Hamid Karzai a susținut declarația Consiliului Ulema conform căreia femeile trebuie să se supună în totalitate hijabului, să respecte poligamia, să se abțină de la a călători fără mohram, și să evite să se amestece cu bărbați străini în situații sociale ca educația, cumpărăturile, viața publică și de serviciu [...]” 2. Președintele Afganistanului „a marginalizat vocea femeilor în construcția cadrului păcii și al tranziției și a ingorat în mod flagrant faptul că femeile din Afganistan nu au aderat niciodată la ideea de a face pace cu talibanii [...]” 3. În al treilea rând, Președintele Karzai nu și-a ținut niciodată promisiunile de a implementa politici și programe naționale pentru promovarea accesului la putere al femeilor și a egalității sexelor [...] 4. În al patrulea rând, guvernul a rămas silențios în mijlocul dezbaterilor parlamentare privind legalitatea

decretului său asupra Eliminării Violenței împotriva Femeilor. A permis parlamentarilor să producă interpretări false a legii, ca fiind ne-islamică, și să ridiculizeze dispozițiile care garantează protecția femeilor împotriva abuzurilor soților și rudelor [...] 5. În al cincilea rând, guvernul continuă să eșueze în a preveni violența împotriva femeilor și în a asigura servicii și acces la justiție pentru supraviețuitoare. Ultimul raport al structurii intitulate Afghanistan Independent Human Rights Commission a indicat că 4.010 cazuri de violență contra femeilor au fost înregistrate din 21 martie până în octombrie 2012, ceea ce este cu 57% mai ridicat comparativ cu numărul de 2.299 cazuri în aceeași perioadă din 2011”. De asemenea, Jalal declară că „recent, Președintele (Karzai) a semnat Legea Electorală Națională, care a abolit dispoziția conform căreia 25 de procente reprezentau cota-parte pentru femei în consiliile provinciale și din districte. Asta înseamnă că alegerile naționale care urmează să vină ar putea aduce mai mulți fundamentalisti în guvern, atât la nivel național cât și la nivel local. Cu prezența lor în poziții de putere, o lege cu accent pe drepturi privind eliminarea violenței împotriva femeilor nu ar avea șanse să fie adoptată. Mai rău, toate progresele înregistrate cu privire la drepturile femeilor în ultimii 12 ani sunt în pericol de a fi contestate și date peste cap de elaboratorii de politici care sunt neiluminați cu privire la standardele internaționale ale drepturilor omului. După câte se pare, viitorul va fi iarăși martorul utilizării religiei în Afganistan ca un instrument al opresiunii extreme pe bază de sex”. Și, în final, ca să fim sinceri, concluziile Jalalei sunt în mod clar sinistre: „Sunt din ce în ce mai puține motive de optimism”, chiar dacă „guvernul încă ar putea să aleagă să acționeze într-un mod bun pentru fiicele țării, în special în lunile rămase din mandatul Președintelui Karzai [...]”.

Tabelul 5: Elemente de OSINT în textul Massoudei Jalal, august 2013

	<i>Puncte de luat în considerare</i>	<i>Detalii semnificative care ilustrează punctele listate</i>
1.	Cât de credibilă este sursa?	<i>Foarte credibilă.</i> Dr. Jalal avea (și are în continuare) o poziție instituțională care îi permite să cunoască exact multe detalii despre probleme sociale, politice și pe bază

		de sex, de toate felurile
2.	Ce spune textul?	a. În acest moment, viitorul femeilor în Afganistan nu este deloc un motiv de optimism; b. Autoarea listează cinci motive cu adevărat majore care o fac să gândească faptul că, în termeni politici, regimul Karzai este sever înapoiat de conservatori inflexibili
3.	Tendințe descrise:	a. Eșecul de a continua cu reforme și modernizare; frica generată de faptul că fundamentalistii sunt pe punctul de a domina din nou; b. Femeile au pierdut una dintre cele mai importante polițe de asigurare pe care o puteau folosi în anii precedenți: 25% cota-parte în alegerile pentru organisme provinciale și districtuale; Creștere importantă a numărului de cazuri de violență împotriva femeilor (mai mult de 50% într-un an)
4.	Predicții directe:	Fundamentalistii ar putea câștiga mai multe locuri în alegerile electorale (un element deja <i>foarte</i> clar al viitoarelor realități politice, chiar dacă prezența occidentală în Afganistan este încă puternică – deși se va diminua mult după 2014)

Concluziile finale ale evaluării elementelor de *intelligence pe surse deschise* (OSINT) prezente în textele discutate anterior sunt: 1. în ultimii ani, emanciparea completă a femeilor din Afganistan a fost o țintă deloc atinsă în totalitate, chiar dacă unele rezultate pozitive sunt evidente; 2. recent, multe surse de încredere au un numitor comun din ce în ce mai evident: relevă o scădere clară a nivelului general de libertate al femeilor în Afganistan; 3. guvernul central din Kabul nu este capabil – sau nu dorește – să mențină un statut adecvat pentru femei în toate zonele vieții publice. *Luate împreună, aceste elemente înfățișează o tendință clar negativă, potențial capabilă să influențeze mult nu doar viitorul femeilor afgane, dar – în termeni mai generali – soarta modernității și a reformelor din acea țară și, de asemenea, stabilitatea și predictibilitatea pe termen lung a întregii regiuni (în principal dacă acceptăm faptul că drepturile sever*

reduse pentru femei ar putea fi un semn că forțele conservatoare inflexibile și radicale pot deveni, din nou, foarte influente în Afganistan, potențial capabile chiar să modifice în mod masiv agenda de securitate națională, ca și agenda de politică externă a decidenților din Kabul).

Atacuri ale insurgenților asupra aeroporturilor: perturbarea și erodarea mobilității operaționale a ISAF și a ANSF

Pentru o mai bună înțelegere a (limitatelor) evoluții și rezultate pozitive, dar și a problemelor și provocărilor majore în domeniul *înfruntării corespunzătoare și cu succes a atacurilor insurgenților asupra aeroporturilor din Afganistan*, am decis să folosesc un număr total de 3 rapoarte media (ceva mai puțin decât numărul total de rapoarte media folosite în capitolul precedent), de asemenea publicate de-a lungul ultimilor câțiva ani.

Pe 21 iunie 2009, *Fox News* a publicat un articol ce trata un atac taliban împotriva masivei baze aeriene Bagram, cea mai mare și cea mai importantă astfel de bază controlată și folosită de NATO în Afganistan. Titlul articolului este „Rocket attack on Bagram Airbase - Afghanistan kills 2 US troops”¹⁴ (vezi o scurtă evaluare a articolului în *Tabelul 6*). Conform unui „oficial afgan de rang înalt, [...] câteva rachete au fost lansate spre bază. Un purtător de cuvânt al ISAF a spus că trei rachete au nimerit perimetrul bazei, iar una în afară [...] Zabiullah Mujahid, un purtător de cuvânt taliban a revendicat atacul. Baza Aeriană Bagram se află la aproximativ 25 de mile nord-est de Kabul. Baza este înconjurată de munți și de fâșii nesfârșite de deșert. Acest aspect le oferă insurgenților condiții perfecte pentru a lansa rachete din poziții ascunse și sigure. Tactic, se pot mișca rapid, folosind adăpostul munților și se pot reloca. Atacurile asupra Bazei Aeriene Bagram au fost rare. Deși terenul oferă ascunzișuri bune, este de asemenea dificil de parcurs”. Articolul continuă, menționând că „doi soldați americani au murit și patru americani au fost răniți, inclusiv patru din cadrul personalului militar și doi civili, a spus Lt. Com. Christine Sidenstricker, o purtătoare de cuvânt a armatei S.U.A [...] O purtătoare de

¹⁴ Pentru fragmente citate de-a lungul acestui paragraf vezi „Rocket attack on Bagram Airbase - Afghanistan kills 2 US troops”, *Fox News* și *NowPublic*, 21 iunie 2009, la adresa de Internet <http://www.nowpublic.com/world/rocket-attack-bagram-airbase-afghanistan-kills-2-us-troops>

cuvânt a ISAF a spus că trei obuze au nimerit în interiorul Bazei Bagram și unul în afară. ISAF a comunicat că nu se știe dacă civili afgani care locuiesc în apropierea bazei au fost răniți în timpul atacului”. Articolul poate fi considerat ca unul foarte interesant, *în principal* pentru că prezintă *un atac taliban încununat de succes* asupra Bagramului, cea mai mare și puternic fortificată poziție NATO/ISAF, plasată într-o regiune care fusese *aproape* complet pacificată chiar de la începutul intervenției americane în Afganistan, în toamna târzie a lui 2001.

Tabelul 6: Elemente OSINT într-un text publicat de Fox News, la 21 iunie 2009, text care prezintă detalii despre un atac taliban asupra bazei aeriene Bagram

	<i>Puncte de luat în considerare</i>	<i>Detalii semnificative care ilustrează punctele listate</i>
1.	Cât de credibilă este sursa?	<i>Foarte credibilă.</i> În practic toate ocaziile, Fox News prezintă cu acuratețe evenimentele care se desfășoară în străinătate (chiar dacă interpretarea lor este relativ conservatoare)
2.	Ce spune textul?	a. Mai multe rachete lansate de luptători talibani au lovit baza aeriană Bagram, ucigând doi și rănind patru soldați americani; b. Talibanii sunt capabili de surpriză tactică, folosind cu îndemânare adăpostul natural oferit de munți; c. Forțe NATO incapabile să menționeze dacă civili care locuiesc în afara perimetrului defensiv au fost loviți; d. Nici un element care să indice că ISAF ar putea contraataca sau opri astfel de atacuri
3.	Tendințe descrise:	a. Atacuri talibane împotriva Țintelor de valoare mare; b. Talibanii selectează cu atenție anumite momente pentru a ataca cu rezultate maxime și riscuri minime (duminică dimineața devreme, în cazul nostru)
4.	Predicții directe:	Nici una

Pe 21 august 2012, *New York Times* a publicat un articol șocant, care vorbește despre un atac taliban îndrăzneț, tot la baza aeriană Bagram, împotriva aeronavei celei mai înalte oficialități militare americane, the Chairman of the Joint Chiefs of Staff – CJCS. Titlul articolului este „Rocket Fire Damages Plane Used by Joint Chiefs Chairman”¹⁵ (vezi o scurtă evaluare în *Tabelul 7*). „Insurgenți care se ascundeau în afara puternicei fortificate Baze Aeriene Bagram au lansat marți mai multe rachete care au avariat aeronava de transport strategic greu C-17, folosită de Gen. Martin Dempsey, președintele Comitetului Șefilor de Stat Major, au declarat oficialități americane și afgane. «Generalul Dempsey era în cameră și dormea în momentul în care rachetele au lovit aerodromul», care se află la 35 de mile nord de Kabul, a spus Col. David Lapan, purtătorul de cuvânt al generalului [...] Aeronava nu a fost direct lovită, dar bucăți zburătoare de șrapnel au lovit ușa echipajului, fuselajul din partea stângă a ușii și capota unui motor, a spus Colonelul Lapan, care se afla și el în călătorie. Un elicopter de la bază a fost de asemenea avariat. Un purtător de cuvânt taliban, Zabiullah Mujahid, a spus că militanții au planificat atacul de marți pe baza unor «informații precise», oferite de cineva din interiorul bazei aeriene. Dar Jamie Graybeal, purtător de cuvânt al coaliției NATO condusă de americani, a spus că nu au existat indicii că Generalul Dempsey a fost ținta sau că militanții știau că C-17 era avionul său [...] Atacul a subliniat ceea ce unele oficialități descriu ca fiind o deteriorare a securității în Câmpia Shomali, unde se află Bagram. Câmpia a fost o legătură strategică disputată încontinuu între nordul țării și Kabul, timp de mai multe decenii de război; zona a fost dominată de diverse facțiuni afgane în diverse stadii”. De asemenea, articolul publicat de *New York Times* menționează că „acum doar câțiva ani, regiunea a cunoscut progrese surprinzătoare la capitolele prosperitate și securitate, în parte datorită comerțului din jurul masivei baze aeriene, ca și datorită dorinței NATO de a menține regiunea stabilă. Zona este importantă datorită aerodromului și datorită faptului că drumul principal care merge spre nord prin Bagram și Tunelul Salang, și în cele din urmă în Uzbekistan, este un coridor indispensabil de re aprovizionare. Dar în ultimii câțiva ani, unele rezultate pozitive obținute anterior s-au deteriorat,

¹⁵ Pentru fragmente citate de-a lungul acestui paragraf vezi Richard A. OPPEL, Jr., și Graham BOWLEY, *New York Times*, 21 august 2012, la adresa de Internet http://www.nytimes.com/2012/08/22/world/asia/top-us-commanders-plane-damaged-in-afghan-attack.html?_r=0

în contextul în care talibanii și grupul militant Hezb-i-Islami au obținut tot mai multă putere în Parwan, provincia unde se află baza [...] Șeful poliției afgane pentru districtul Bagram, Alhaj Ezmarai Nasiri, a spus că rachetele erau probabil trase dintr-un lansator BM-12 sau un model similar, care are 12 tuburi și poate lansa rachete de 107 milimetri la cinci mile. Se știe că insurgenții detașează și folosesc doar un singur tub, care poate fi transportat în portbagajul unei mașini [...]”. Articolul indică clar faptul că *nivelul general de securitate se eroda rapid, la sfârșitul lui august 2012, într-o provincie afgană care fusese stabilă și aproape complet pacificată acum câțiva ani*. În principal acest element al întregului episod este foarte îngrijorător, împreună cu faptul că talibanii au folosit pentru atac arme de mari dimensiuni, practic imposibil de ascuns sau camuflat (un aspect care ridică un mare semn de întrebare cu privire la eficiența reală a punctelor de control de pe drumurile majore).

Tabelul 7: Elemente OSINT într-un articol *New York Times*, 21 august 2012, care prezintă un atac lansat de talibani împotriva avionului folosit de către Chairman of the Joint Chiefs of Staff

	<i>Puncte de luat în considerare</i>	<i>Detalii semnificative care ilustrează punctele listate</i>
1.	Cât de credibilă este sursa?	Foarte credibilă. Este de notorietate faptul că <i>New York Times</i> este o sursă foarte serioasă. Mai mult decât atât, articolul citează extensiv oficialități americane și afgane
2.	Ce spune textul?	a. Atac cu rachete la baza aeriană Bagram, care a avariat ușor aeronava folosită de Generalul Dempsey; b. Cel mai probabil, insurgenții au folosit un tip voluminos și greu de armă, care poate fi transportată doar pe camion; c. Nu e sigur dacă talibanii au avut o sursă infiltrată, chiar dacă un purtător de cuvânt taliban a declarat că au știut exact ce țintă să atace; d. În orice caz, episodul afectează în mod negativ imaginea publică a modului în care cea mai mare bază ISAF este protejată și/sau apărută

3.	Tendințe descrise:	a. Abilitate crescândă a talibanilor de a extinde insurgența în regiuni care fuseseră anterior pacificate; b. Abilitatea talibanilor de a opera nestingheriți de-a lungul rutelor terestre majore, ceea ce le permite inclusiv să transporte rachete de calibru mare cu camionul; c. Nivelul general de securitate și stabilitate pare a fi erodat rapid în Afganistan, ca urmare a activității crescânde a talibanilor
4.	Predicții directe:	Nici una. În orice caz, dacă luăm în considerare cutezanța din ce în ce mai mare a atacurilor talibane, <i>am putea prognoza cu ușurință o creștere a activismului politic și militar al talibanilor după sfârșitul anului 2014</i>

Pe 9 iunie 2013, un raport media publicat de *AP* descrie un atac al insurgenților împotriva mai multor ținte la aeroportul din Kabul. Titlul articolului este „7 insurgents die during attack on Afghanistan airport”¹⁶ (vezi o scurtă evaluare în *Tabelul 8*). *AP* a menționat faptul că „poliția afgană a răspuns după notificări cu privire la focuri de armă în apropierea principalului aeroport internațional din capitala Kabul, devreme, luni”. De asemenea, articolul menționează că „șapte luptători talibani, înarmați cu lansatoare de grenade și mitraliere au lansat un atac rar întâlnit asupra sediului general operațional al NATO de la secțiunea militară a aeroportului internațional din Kabul, în primele ore ale zilei de luni. Toți cei șapte militanți au fost uciși. Atacul lor eșuat a arătat că, în ciuda existenței unei sistem masiv de securitate în jurul capitalei, insurgența din Afganistan este departe de a fi învinsă după aproape 12 ani de război, și că militanții încă pot amenința capitala”. Părerea jurnaliștilor este că astfel „de atacuri spectaculoase au ca scop demoralizarea populației și semănarea neîncrederii în abilitatea forțelor de securitate afgane de a-și proteja concetățenii – mai degrabă decât cuceririle militare [...] Atacul a fost unul dintre cele 3 lansate

¹⁶ „7 insurgents die during attack on Afghanistan airport”, știre *AP*, publicată de *CBC News*, 9 iunie 2013, la adresa de Internet <http://www.cbc.ca/news/world/story/2013/06/09/explosions-nato-kabul-airport.html>.

de insurgenți luni dimineață în diverse părți ale țării, împotriva infrastructurii statului. Pe lângă atacul de la aeroport, șase militanți, purtând veste cu explozibil, au încercat să ia cu asalt clădirea consiliului provincial din capitala provinciei sudice Zabul, în timp ce alți trei au încercat să atace un sediu general al poliției dintr-un district aflat aproape de capitală [...]. De asemenea, articolul menționează că „la aeroport, insurgenții nu s-au apropiat suficient pentru a ataca aeronave și nu s-au aflat în apropierea pistei [...]. Dau au reușit să se strecoare cu o dubă mică, plină cu explozibil, grenade, cu lansatoarele aferente, mitraliere de calibru mare și puști de asalt, asta pe lângă vestele cu explozibil [...].”

Tabelul 8: Elemente OSINT într-un raport AP, 9 iunie 2013, care descrie un atac al insurgenților asupra principalului aeroport internațional din apropierea Kabulului

	<i>Puncte de luat în considerare</i>	<i>Detalii semnificative care ilustrează punctele listate</i>
1.	Cât de credibilă este sursa?	<i>Foarte credibilă. AP, împreună cu alte agenții de știri citate de articol (Reuters, de exemplu) sunt foarte serioase și exacte</i>
2.	Ce spune textul?	a. Șapte insurgenți, puternic înarmați, atacă un aeroport civil important în apropiere de Kabul și sunt învinși de forțele afgane; b. Insurgentii sunt capabili să penetreze perimetrul de securitate, împreună cu o dubă plină de explozibil și arme
3.	Tendințe descrise:	a. Oficialități afgane și americane menționează că insurgența afgană nu este învinsă încă, în pofida unei lupte de 12 ani purtată împotriva ei; b. Conform ISAF și jurnaliștilor occidentali, insurgenții afgani doresc în principal să demoralizeze populația, să afecteze credibilitatea ISAF și ANSF; c. Atacuri coordonate, în același timp, îndreptate împotriva mai multor ținte din diverse regiuni ale țării
4.	Predicții directe:	Nici una

Concluziile generale ale celui de-al doilea (și foarte scurt) capitol sunt: a. *OSINT* arată faptul că insurgenții atacă aeroporturi (atât civile cât și militare) în Afganistan pentru a obține *cât mai multe rezultate posibil pentru fiecare unitate de efort făcut și de resurse folosite* (dacă este posibil, produc pagube elementelor de infrastructură vitale pentru ISAF și ANSF; de asemenea, dacă este posibil, încearcă să lovească high-value targets; de asemenea, încearcă să omoare sau să rănească personal militar al ISAF sau ANSF; încearcă, de asemenea, încearcă să avarieze sau să distrugă aeronave costisitoare); b. Insurgenții afgani încearcă – uneori cu remarcabil succes – să transforme astfel de atacuri în *unelte puternice de propagandă*, cu scopul deliberat de a afecta sau eroda credibilitatea sistemelor defensive, tacticilor și capabilităților generale a ISAF și ANSF; c. Resursele folosite pentru a lansa atacuri împotriva aerodromurilor ar putea comensura inclusiv *dorința insurgenților afgani de a paraliza sau bloca atât capabilitățile de transport aerian cât și mobilitatea aeriană ale ISAF și în mod special ale ANSF*; și d. una dintre trăsăturile comune ale mai multor știri decât a celor prezentate direct aici este faptul că, împreună, rapoartele media descriu un *inamic încăpățânat și rezistent, capabil să opereze, în ultimii ani, chiar și în provincii și regiuni care fuseseră aproape complet pacificate acum mulți ani* (astfel de episoade ar putea indica un efort al insurgenților de a reveni în forță în teritorii pe care le pierduseră acum 5 sau chiar 10 ani; astfel de tentative sunt cu adevărat îngrijorătoare, atât timp cât nu uităm că, la sfârșitul anului 2014, prezența militară occidentală în Afganistan va scădea semnificativ, ceea ce le va permite insurgenților să devină încă *și mai activi*).

Bibliografie

1. DIACONU, Florin „News Alert No.4: Somalia and Eastern Afghanistan: Islamist militants attack intelligence facilities, using in both occasions suicide vehicle bombers”, pe pagina web www.morgenthaucenter.org , 31 august 2014, la adresa de Internet <http://morgenthaucenter.org/somalia-and-eastern-afghanistan-islamist-militants-attack-intelligence-facilities-using-in-both-occasions-suicide-vehicle-bombers/>

2. DIACONU, Florin „Afganistan: ISAF pleacă, problemele rămân”, *Policy Paper no. 12 / August 2014*, pe pagina web a *Institutului Diplomatic Român*, la adresa de Internet <http://www.idr.ro/publicatii/Policy%20Paper%202012.pdf>, pp. 5-6 (citând Hamid SHALIZI, Jessica DONATI, „U.S. general dead, German general wounded in Afghan attack”, *Reuters*, 5 august 2014, la adresa de Internet <http://www.reuters.com/article/2014/08/05/us-afghanistan-attacks-idUSKBN0G51BQ20140805>)

3. U. S. Department of Defense (DoD), *Report on Progress Toward Security and Stability in Afghanistan. Report to Congress, In accordance with sections 1230 and 1231 of the National Defense Authorization Act (NDAA) for Fiscal Year 2008 (P.L. 110-181), as amended; to include reports in response to section 1221 of the NDAA for Fiscal Year 2012 (P.L. 112-81), the Senate Report (S. Rpt. 112-173), to accompany the NDAA for FY 2012 (P.L. 112-81), and sections 1212, 1223, and 1531(d) of the NDAA for Fiscal Year 2013 (P.L. 112-239)*, aprilie 2014, text .pdf, accesat la adresa de Internet http://www.defense.gov/pubs/April_1230_Report_Final.pdf, p. 66.

4. HINSON, Mary Master Sgt., ISAF Joint Command, Public Affairs, „Afghan Business Women Find Help, Hope”, 26 ianuarie 2010, la adresa de Internet <http://www.isaf.nato.int/article/isaf-releases/afghan-business-women-find-help-hope.html>

5. MISENCIK, Jim, „SoA Supports Spin Boldak Women's NGO”, în *Spirit of America*, 22 iulie 2013, la adresa de Internet <http://www.spiritofamerica.net/recent-blog-posts/1480-soa-supports-spin-boldak-women-s-ngo.html>

6. „Uncertain future for Afghan businesswomen as West leaves”, *Reuters*, 4 august 2013, și *English.Alarabiya.net*, august 2013, text accesat la adresa de Internet <http://english.alarabiya.net/en/perspective/features/2013/08/04/Uncertain-future-for-Afghan-businesswomen-as-West-leaves.html>

7. Jessica Donati și Mustafa Andalib „High profile attacks on women in Afghanistan undermine rights campaign”, *Reuters*, 13 august 2013, la adresa de Internet <http://www.reuters.com/article/2013/08/13/us-afghanistan-women-idUSBRE97C08220130813>.

8. JALAL, Massouda, *Karzai: a legacy of failure on Afghan women's rights?*, la adresa de Internet <http://www.opendemocracy.net/5050/massouda-jalal/karzai-legacy-of-failure-on-afghan-womens-rights>

9. „Rocket attack on Bagram Airbase - Afghanistan kills 2 US troops”, *Fox News* și *NowPublic*, 21 iunie 2009, la adresa de Internet <http://www.nowpublic.com/world/rocket-attack-bagram-airbase-afghanistan-kills-2-us-troops>

10.8. OPPEL, Richard A. Jr., și Graham BOWLEY, *New York Times*, 21 august 2012, la adresa de Internet http://www.nytimes.com/2012/08/22/world/asia/top-us-commanders-plane-damaged-in-afghan-attack.html?_r=0

11.9. „7 insurgents die during attack on Afghanistan airport”, știre *AP*, publicată de *CBC News*, 9 iunie 2013, la adresa de Internet <http://www.cbc.ca/news/world/story/2013/06/09/explosions-nato-kabul-airport.html>.

Florin Diaconu este conferențiar universitar doctor la Facultatea de Științe Politice a Universității din București (FSPUB) și senior researcher (CS II-CR II) în cadrul Institutului Diplomatic Român (IDR). Absolvent al Colegiului Național de Apărare (în anul 2000), este membru fondator și director pentru analiză și prognoză strategică al Centrului Hans J. Morgenthau (www.morgenthaucenter.org). Poate fi contactat la adresa de e-mail florin.diaconu@fspub.unibuc.ro